



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De amore Castitatis. Cap. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

corum, aut suspensorum societas perfectis non nocuit, quia tantum robur metis habent, ut possint eos ad suam imitationem adducere, & minime ipsorum malicia perverti. At in imperfectum & infirmum te putas, omnes huiusmodi fugies, qui potius te ad se trahent, & ab amore mundicie diuellent.

XII.

Postremum tandem instrumentum est consilium Prælati, aut spiritualis magistri, qui Spiritus sancti vocatione doctus sciet iuxta capacitatem, aut necessitatem suam remedia convenientia applicare. Nam impudicitie monstrum non tam violentiam quam prudentiam, & quasi arte quadam vincendum est. Hæc autem in magistris spiritualibus residet, qui Deo & experientia docentibus, sciunt ingenia subiectorum cognoscere, & apta illis remedia præscribere. De quo Bernardus de praua concupiscentia consuetudine loquens, hæc ait: Est autem consuetudo hæc grauis quedam & pernicioza catena, soluenda vtrique facilius quam rumpenda: vt hic maxime vulgare illud prouerbum videatur vsurpari, industriam violentiam potiore, vt quemadmodum vis vi repellitur, & feruore spiritus feruor extinguitur desideriorum, vt maligni artem arte deludas, & consuetudini consilium apponas. Alioquin si forte violentiam queras, & castigationem corporis speres consuetudini præualere, timendum omnino est, ne sit perniciosus labor, & prius ipsa substantia deficiat, quam inolita concupiscentia, præsertim quod altera quedam natura sit ipsa consuetudo. Necessarium itaque est consilium vel ab ipso magni consilij Angelo ministratum, vel ab homine aliquo spirituali, qui cogitationes Satanæ spiritualiaque remedia non ignoret. Subtrahenda nobis occasio est, & opportunitas fugienda peccati. Legimus, fratres, in eremo fornicationis spiritu quempiam impugnatum laudabili proflus industria à Patre curatum. Aduocans enim senior fratrem alterum secretò, iussit vt eundem laceraret iniuriis, & prior ipse quasi accepta ab eo iniuria quere-retur. Anxiabatur ille, & confusus vehementer, sic in breui oblitus est pristinae tentationis, vt querenti de eâ non sine admiratione plurimâ responderet: Pape, viuere non licet, & fornicari licet: Hætenus ille. His igitur octodecim instrumentis, Deo auxiliante, poterimus fastigium castitatis obtinere. Quorum licet aliqua supra contra luxurie vitium disputantes attulerimus: hæc autem aliis rationibus, & Patrum, ac scripturæ dictis, vt nihil repeteremus, confirmauimus.

Bern. ser. de septē donis.

De Amore Castitatis.

CAPVT XVI.

AM, tractatione hac de Castitate ad finem properante, nos interim eius amore & studio flammemur, sine qua status noster deficit, cōuersatio religiosa perit, & laborum pro virtute admissorum structura labascit. Hæc fructus est Spiritus sancti, vt ait Paulus, quam ille spiritus puritatis in nobis procreat, vt mentem Castitate fulgentem, & aliis fructibus abundantem sui domicilium efficiat. Hæc nos diuinæ lucis, & salutatis compunctionis capaces facit, & fortes ad difficiliore tentationes superandas reddit. Candelabra templi, super quæ lucernæ ponebantur, erant quasi lilij flores, & labium lateris quasi labium calicis, & folium repandi lilij: & super capita columnarum opus in modum lilij. Quid hoc per mysterium significat, nisi Castitatis elogia? Quod ipsa scilicet lilio signata est, quasi pulcherrimum candelabrum, in qua lux sapientia celestis fulgere cognoscitur: & quasi mare æneum, in quo compunctionis aqua ad abluendas sordes mentis optime seruatur: &

Galat. 5. 22.

3. Reg. 7. 49.

n. 26. n. 24.

A quasi summitas columnarum fortitudinis, quibus pondera irruentium tentationum diaboli sine periculo sustinentur. Hæc est quasi lectulus Salomonis, in quo Christus verus Rex pacificus libenter requiescit, quemque ne inquietetur, spinâ peccati quasi sexaginta fortibus ambientibus, prædictis instrumentis præmunis. Hæc virtus est inter alias maxime necessaria, ne cōuersatio nostra inuidorum & maleuolorum hostibus pateat, Paulus enim monet, ne cuiquam offensionem aliquam demus, vt nō vituperetur ministerium nostrum. [Sed in omnibus, ait, exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in multâ patientiâ, in tribulationibus, in necessitatibus.] Et postea subdit: In Castitate, in scientiâ, in longanimitate,] quasi castitas profus necessaria sit, vt apud alios bonum nomen habeamus. Hæc reliquas virtutes in suo decore continet. Est enim cingulum animæ, de quo dictum est: Sint lumbi vestri præcincti.] vt licet si cingulum in amictu corporis desit, vestes minus decenter aptantur, & hinc inde trahuntur: ita si cingulum Castitatis deposuerimus, alia animæ bona per deum & immunda raptantur. Hæc est, vt quidam sub nomine Cypriani ait, quæ mundiciam custodit, auaritiâ refrenat, litis deuitat, iram mitigat, libidinem occupat, cupiditatem temperat, lasciuiam castigat, ebrietatem cauet, verba non multiplicat, gulæ concupiscentias purgat, furtum omnino damnat. Quid plura? omnia vitia restringit, & omnes virtutes, & quicquid coram Deo, & bonis hominibus laudabile est, nunciat. Ornamentum nobilium est, exaltatio humilium, nobilitas ignobilium, pulchritudo debilium, prosperitas laborantium, solamen merentium, augmentum omnium pulchritudinis, decus religionis, defensio criminum, multiplicatio meritorum, creatoris omnium Dei amicitia.] Nō quidem quia castitas Dei amicos cōstituat, quod propriū est gratiæ charitatisque, sed quia sæpe animâ Deo esse amicam, & gratam, vt non leue indicium signat. Castitatem voto complexi sumus: eam igitur non solum propter iram, sed & propter conscientiam tenemus. Propter iram quidem; quia Deus impudicitiam in omnibus, sed præcipue in his, qui voto se illi dicant, seuerè castigat. Nam sacrilegij crimen admittit, dum votum violat, & templū corporis & mentis suæ Deo dicatum inuerecundè profanant. Propter conscientiam verò, quia dū conscientia hominis, impudicitia vitii maculatur, malum culpæ grauissimū omni malo peccati maius incurritur. Etiam quia conscientia peccatis luxurie, in his præcipue, qui votum Castitatis emiserunt, incredibili dolore torquetur. Et multi sanè propter timorē temporalis pœnæ, aut propter bonam apud homines opinionem se continet: quanto magis, qui sapiunt, ad vitas æternas pœnas, & perpetuam infamiam, debent se continere, & Deo nuncupata vota seruare: Diligant igitur casti Castitatem, quia amabilis est. Hæc ab Ambrosio apud meritò cōparatur. Nā rore pascitur apis, nescit concubitus, mella cōponit. Illi cibus flos est; ab illâ ore soboles legitur, ore fauus suauissimus fabricatur. Sic anima casta sermone diuino eruditur, & dum alienū corpus fugit, Deo noticiâ & affectu iungitur, & perituras delicias abiiciens, æternæ dulcedinis amore capta tenetur. Diligant illâ, quia mundicia vas est, scilicet mentis, & corporis nostri, vt illa celestes consolationes capiat, & istud corpus ipsum Domini venerabilissimo sacramento rectè recipiat. Nec enim liquor ille consolationū celestium, qui ad instar vini noui feruet, in virem veterè, hoc est, in mentē impudicitia corruptam mittendus est; nec margarita pulcherrima dominici corporis, porcis, id est, in parvis cordibus offerenda, & immūdorū hominū affectibus

Castia.

1. Cor. 6. 4. 6.

Luc. 12. 35.

Lib. de 12. abbasibus c. 5.

Ambros. 1. de virginibus.

affectibus

affectionibus conculcanda. Ac denique diligent Castitatem, quia Christus tenerrimè eam adamauit, & laudauit: Beata Virgo Dei mater summè dilexit, & simul cum honorabili maternitate, qua Dei mater effecta est, omnino seruare voluit: sancti omnes complexi sunt. Nullus enim eorum fuit, qui vel castitatem perfectam non professus fuerit, vel saltem in votis non habuerit, & aliquem eius odorem non senserit. Nam & ipsi sancti coniugati à castitate in suo gradu non fuerunt immunes, & quam in summo perfectionis gradu, statu repugnant, non coluerunt, affectionibus, & desiderijs, & vera notitia dignam omni amore & ueneratione putarunt.

Qui nondum tantum bonù expetitus est, experiat, & probet; nam sub testa non nimis dura nucleum omni dulcedine dulciorè inueniet. Habet & mès gustum suum, cui licet omnis virtus sit suauius, hæc tamen, cum in assuetudinè transferit, suauius ceteris eminet. Neccorpori amara purada est, quæ amaritudines conscientie submouet, & molestias corruptionis auertit. At qui iam castitatè in sponsam accepit, & voti vinculo illi se colligauit, gaudeat, quia nobilissimam sponsam sibi adiunxit. Ipsa enim necessaria est, vt homo à sæculo per religiosam vitæ elongatus, diuinis rebus intendat. Quomodo enim poterit ex toto, Deo seruire, & carnis nexibus contineri: in cœlù assiduis cogitationibus, & desiderijs ire, & ex alia parte in cœno carnaliù delectationù volutari? Sine continentia quomodo sensus cõprimet, appetitus frænabit, cor in perpetua quadâ (vt vita hæc fert) tranquillitate constituet? Castitas est sponsa ditissima, cuius ampla dos fructus centesimus aut sexagesimus dicitur, & dori vitæ coniugalis trigésimo numero cõprehensæ præfertur. Est sponsa splendidissima, cuius claritas oculos mentis illuminat, vt cœlestia cõtemplari queat: Ioannes enim virgo castissimus ob prerogatiuâ virginittatis inter reliquos Apostolos electus est, vt in sinu Domini recuberet, & ibi cœlestia videret. Est sponsa nobilissima, quæ sponsum suû ingenuû facit, & à magna seruitute carnis suæ, impureg; voluptatis educit. Domestici eius, qui scilicet vt cûq; illi seruiat, vestiti sunt duplicibus, quia corpore & mète, puritate, vestiti sunt, quanto magis sponsum, qui scilicet est castitate perfectus, donis maioribus abundabit, & frigora tepiditatis non timebit: Est sponsa honorabilis, cuius causa amator eius habet claritatè ad turbas, quæ casti animum non sine magna admiratione suspiciunt. Delicia huius sponsæ purissima sunt, quæ nec temporis diuturnitate minuuntur, nec senio, & corporis imbecillitate pereunt, sed antiquitate, & experientia crescunt. Est sponsa pulcherrima, quæ ob id mundicia, decor, & puritas vocata est, quia nõ solum in se pulchritudinè habet, sed & sponso ac amatori suo decorè impertit. Propter hæc Angelis sumus tum puritate tû tranquillitate animi similes, & periculis multis eximimur, corpore robusti reddimur, & ab omnibus amamur. Sponsa hæc naturalè suam pulchritudinè oculis nostris obiectans, nos in sui amore accendit, voto deuincit, fidelitate erga se habita mundat, atque purificat. Postea sensum bella remouet, pacè affert, & in vigilia atque in somno valde puros, & quietos, & similes ciuibus cœlestibus efficit. Spe amplissimè mercedis exhilarat, & honore proximio ac incorruptibili fecunditate coronat.

Nemo ergo ex his, qui ad cœlibem vitam vocati sunt, ab huius virtutis perfectione se separet; nemo eam sibi impossibilem iudicet, quam gratia non tantû possibilem, sed & pronam, pro illa laborantibus fecit. Hanc multi viri & femine consecuti sunt, carne, vt alij homines, vestiti, concupiscentijs impulsu, t-

A tationibus incitati. Quis allequi eandem virtutem non audeat? Quis tam immensi thesauri possessionè non sibi promittat? In castitatis itinere Apostoli preceunt, Martyrù acies, Pontificù, & Doctorum copie; confessorù, virginùq; turbæ præcedunt: illud imbecilles pueri, & teneræ puellæ cõficiunt; quis quatumuis sit infirmus & pusillanimis, gratia Dei, quæ volètibus adest, adiutus, sequi nõ poterit? Non dixit Christus, ait Chryostomus, non omnes possunt, sed non omnes capiunt verbum istud. Id est, omnes quidem capere possunt, sed non tamen omnes capere volunt. Palma proposita est: qui concupiscit gloriam, non cogitat de labore. Nemo vinceret, si omnes periculum pugne timerent. Ex eo quòd quidam non possunt, & à proposito continentie cadunt, non debemus circa virtutè castitatis fieri pigriores. Si enim quidam in pugna cadentes, non exanimant ceteros, sed dicunt illis sic datum fuisse, rem non applicant pugne, sed homini: quanto magis nos cadentium negligentie imputare debemus, non difficultati virginittatis? Quod autem dicit, quibus datum est, non hoc significat, quoniã quibusdam datur, quibusdam non datur: sed illud ostendit, quia nisi auxilium gratie acceperimus, nihil ex nobis valemus. Quoniam autem volentibus gratia non denegatur, in Euangelio Dominus dicit: Petite, & dabitur vobis. Gratia ergo, quæ nos ad castitatem amplectendam excitauit, & inuitauit, eadem ex excitante comes facta, vt seruemus, quod promisimus, adest. Eadem, si voluerimus, & si media proposita nunc vnum, nunc alterum tenuerimus, nobis victoriam de carne infestissimo hoste pollicetur, & perseverantiam vsque ad mortem in cœpta virtute promittit. Quis despondet animum? Quis non in Deo amatore mundorum, & fidelissimo eorum adiutore, confidet?

Nemo etiam difficultate pugne terreatur: non enim tanta est in castitate difficultas, quantam tepidi & negligentes putant. Magna est vis consuetudinis, si eam præcipue gratia suffulciat: & quod principio durum videbatur, post non multos dies suauissimum & facillimum inuenitur. Vnde Augustinus in illud Genesis: In dolore paries filios: hæc ait: Verum est sacramentum huius sententie, quòd nulla abstinentia sit à voluptate carnali, quæ non habeat in exordio dolorem, donec in meliorem partem consuetudo flectatur, quòd cum peruenerit, quasi natus est filius, id est, ad bonum opus paratus affectus per consuetudinem bonam: quæ consuetudo vt nasceretur, cum dolore reluctandum est consuetudini malæ. Principio ergo aliquis labor sentitur in resistendo immoderatis affectibus: at si eisdem seuerum vultum ostenderit, quasi timore percussu erubescunt, & nimium infestare desistunt. Sed esto in castitate difficultas, & labor sit, quis vnquam sine labore vicit? Quis sine aliqua difficultate hostem repulit, & victorie coronam accepit? Quis sanctorum (inquit Hieronymus) sine certamine coronatus est? Abel iustus occiditur, Abraham vxorem peticitur amittere, & ne in immensum volumen extendam, quare, & inuenies singulos aduersa perpeffos. Solus in delicijs Salomon fuit, & forsitan ideo corruit.

Quem enim diligit Dominus, corripit. Castigat autem omnem filium, quem recipit. Nonne melius est breui tempore dimicare, ferre vallum, arma sumere, lassescere sub lorica, & postea gaudere victorè, quam impatientia vnus horæ perpetuò seruire? Nihil amantibus durum est, nullus difficilis cupienti labor est. Respice quanta Iacob pro Rachel pata vxore sustinuit. Et [seruauit (inquit Scriptura) Iacob pro Rachel annis septem: & erant in

Chrysof.
hom. 32.
in Matr.
in imper.
fecto.

Luc. 11. 9

Gen. 9. 16
Ang. li. 2.
de Genes.

Hier. ep.
ad Euseb.

Heb. 12. 6

Gen. 29.
20.

conspetu

n. 21. 40.

P/119.5.
Rom. 8.
18.Rom. 5.3.
4.5.

Hier. sup.

Eccod. 15.
1.Cant. 2.
10.11.Cant. 6.
8.9.

conspetu eius quasi dies pauci.] Vnde & ipse postea memorat: [In die vtebar aestu, & gelu nocte.] Amemus & nos Christum, eiusque semper quaramus amplexus, & facile videbitur, omne difficile; breuia putabimus vniuersa, quae longa sunt, & iaculo illius vulnerari per horarum momenta dicemus: Heu me, quia peregrinatio mea prolongata est à me! Non sunt enim condignae passionis huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelabitur in nobis.] Quia tribulatio patientiam operatur; patientia autem probationem, probatio autem spem, spes autem non confundit.] Haec tenens Hieronymus, Si ergo, o iuste, castitatis difficultas te terret, oculos in praemium intendere: suspice caelum, triumphum in eo maximum tibi paratum expende, ut eius consideratione ad pugnam, & victoriae desiderium roboreris. Qualis erit illa dies (ut eiusdem Hieronymi verba hanc tractationem perficiant) cum tibi Maria mater Domini choris occurret comitata virginis? Cum post rubrum mare, submerso cum tuo exercitu Pharaone, tympanum tenens praecinet responsuris: Cante Domino, gloriosè enim honorificatus est: equum, & ascensorem proiecit in mare.] Tunc Thecla in tuos lata volabit amplexus. Tunc & ipse sponsus occurret, & dicet: Surge, veni, proxima mea, sponsa mea, columba mea: quia ecce hyems transiit, & pluuia abiit sibi. Tunc Angeli mirabuntur, & dicent: Quae est ista prospiciens quasi diluculum, speciosa ut luna, electa ut sol? Videbunt te filiae, & laudabunt Reginae, & concubinae praedicabunt. Hinc & alius castitatis chorus occurret. Sara cum nuptiis

veniet, filia Phanuelis Anna cum viduis. Erunt in diuersis gregibus carnis & spiritus matres tuae. Laetabitur illa, quod genuit; exultabit ista, quod docuit. Tunc verè super asinam Dominus ascendet, & caelestem ingredietur Hierusalem. Tunc paruli, de quibus in Isaiâ Saluator effatur: Ecce ego, & pueri, quos mihi dedit Deus, [palmas victoriae subleuant, consono ore cantabunt: [Osanna in excelsis: Benedictus, qui venit in nomine Domini, Osanna in excelsis.] Tunc centum quadraginta quatuor millia in conspectu throni, & seniorum tenebunt citharas, & cantabunt Canticum nouum: & nemo poterit dicere Canticum illud nisi numerus definitus. [Hi sunt, qui cum mulieribus se non coinquinauerunt, virgines enim permanferunt. Hi sunt, qui sequuntur agnum quocumque vadit.] Haec ille.] Ista considera, ista saepe animo tuo volue; ista concupisce, ut in castitatis proposito confirmeris. Nam ad ministerium Angelorum, nempe ad iugem orationem vocato, & ad vacandum Deo tuo ex procellis saeculi extracto, æquum est carnis spurcitas fugere, & ad Angelorum imitationem aspirare. Iam castitatem perfectè consecutus laetaberis, sicut qui laetantur in messe: exultabis sicut exultant victores captâ prædâ, quando diuidunt spolia. Dices cum ingenti gaudio: iam hyems tentationum transiit, imber molestiae, quam in resistendo experiebar, abiit, & apparuerunt in terrâ cordis mei flores tranquillitatis, ad quorum odorem suavissimum fructus aeternae gloriae post hanc mortalem vitam se nascituros insinuant.

Isai. 8.18

Mat. 11
10.Apo. 14.
3.4.

O R A T I O
A D P O S T V L A N D A M
C A S T I T A T E M.

DEVS SANCTISSIME, ipsa puritas, atque mundicia, amator Castitatis, & fons Virginitatis, qui Virginem in sponsam, & Filij tui Matrem elegisti, & eam super omnes caelestes spiritus exaltasti: quique huius Virginis amplitudine, qua omnibus creaturis supereminet, testatum facis te impensè puritatem diligere, & Castitatis sectatores amare: concede nobis, oramus supplices, per intercessionem huius Matris nostrae, mentis & corporis puritatem, ut nostrae vocationi respondentes, & quod saepius voto firmavimus, implentes, tibi fideles simus, choro virginum, aut continentium aggregemur, & tuis mundissimis oculis placeamus. Vre igne Sancti spiritus cor nostrum, Domine, & rore caelestis gratiae corpus nostrum recrea, ut post concupiscentias non eat, & si impugnatum fuerit, ad te, refugium imbecillum, confugiat. Tolle, benigne Pater, si utile erit nobis, omnem carnis impugnationem, à nobis, & da pacem in finibus nostris: ut in vigiliâ, & in somno nihil quod nos maculet, patiamur. Si autem expedit nobis, ut ab angelo Satanâ adhuc impugnemur; fac tamen, ut nec in re minimâ expugnemur: fac ut ipsi tentationibus in castitate, & merito, & gratiâ crescamus. A M E N.